

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ ПУБЛІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СІПАНУ**

Бакутін Євген Іванович,
старший викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ № 3 НАВС
підполковник поліції

**АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ
БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ
У ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

У сучасних умовах правоохоронна діяльність поліції не може успішно здійснюватися без належного застосування досягнень науки і техніки і тому питання технічного забезпечення правоохоронців є завжди актуальним. Останнім часом активно розширюється практика використання у правоохоронній діяльності безпілотних літальних апаратів (умовно *БПЛА, дрони, безпілотники, квадрокоптери* - цими термінами називають невеликі літальні апарати, керовані людиною із землі). Безпілотники вже ефективно використовуються для картографічної зйомки, телетрансляцій, кінозйомки, метеорологічних спостережень, вантажоперевезень, моніторингу безпеки на об'єктах в містах та для спостережень за протяжними об'єктами (залізницями або лініями електропередач).

На сьогодні в Україні найширша сфера застосування БПЛА переважно використовуються для вирішення завдань, що стоять перед збройними силами. У звичайний час їх використовували на навчаннях для проведення денної та нічної розвідки, коригування вогню артилерії, наведення авіації та ударів по ворожих об'єктах тощо. Але світовий досвід показує що ці БПЛА перестали бути прерогативою лише військових формувань, їх все більше застосовує поліція у попередженні та документуванні протиправних дій під час охорони публічного порядку і безпеки.

У ході виконання службових завдань особовий склад поліції може бути задіяний для виконання різноманітних бойових завдань, зокрема й несення служби на блокпостах. Стосовно тематики нашого круглого столу, використання БПЛА на блокпостах для поліцейських не є нововведенням, достатнього досвіду застосування БПЛА необхідного для ефективного виконання завдань поліцією в нашій країні вже напрацьовано.

Зокрема, за досвідом зарубіжних країн, поліцейські БПЛА можуть використовуватись:

- як альтернатива дорогим у використанні гвинтокрилам, для забезпечення спостереження з повітря великої за масштабом чи важкодоступної території (гірська місцевість лісові чи зболочені ділянки, верхівки висотних будівель тощо.);

- для створення якісних карт та схем місцевості при проведенні слідчо – оперативних дій (наприклад при встановленні обставин ДТП);

- забезпечення моніторингу дорожнього руху на автотрасах;

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СІАНУ

- для здійснення контролю учасників масових заходів при скупченні великої кількості людей в громадських місцях;
- при плануванні та проведенні заходів з охорони публічної безпеки та порядку;
- для забезпечення відео та фото зйомки учасників правопорушень для подальшого пошуку втікачів та документування слідів вчинення злочинів;
- для забезпечення спостереження за охоронюваними об'єктами та особами, які підлягають охороні підрозділами Національної поліції.

Необхідно підкреслити, що система відеоспостереження на базі БпЛА є сучасним засобом контролю, виявлення, спостереження і фіксації інформації. Зазначені комплекси є мобільними, простими в управлінні. Тактико-технічні характеристики дронів дозволяють розгортати їх як на відкритій місцевості, так і в населених пунктах. Експлуатація БПЛА можлива в денний і нічний час, цілодобово або в змінному режимі. Тут не завжди потрібна велика дальність і тривалість польоту, однак дуже корисними і важливими є можливість зависання над певними об'єктами, можливість взяти на борт високоякісну апаратуру спостереження, а також насамперед важливим є те, що безпілотник часто непомітний для злочинців.

Як відомо, метою створення блокпостів є здійснення контролю за рухом транспорту, людей, а головне – зовнішньої ізоляції району дій незаконних збройних формувань, своєчасного виявлення пересування бойовиків, шляхів можливого виходу з районів їх зосередження, ізоляції й позбавленні доступу до джерел постачання; забороні притоку поповнення, постачання боєприпасів і зброї та недопущення прориву через блокпост. Місцевість навколо блокпоста повинна знаходитись під постійним безперервним контролем: і в нагоді для цього повітряний моніторинг БпЛА, оснащених оптичними або телевізійними камерами, що дозволяє підвищити оперативність керування силами та засобами різних служб під час виконання практичних завдань на блокпосту.

Незважаючи на деяку схожість вирішуваних завдань в інтересах збройних сил України і поліції існують істотні відмінності як в умовах і тактиці застосування, так і за характером об'єктів і суб'єктів застосування цього виду техніки. Відмінності проявляються передусім в тому, що армія і поліція діють в різному «правовому полі». Поліція має запобігти чи припинити правопорушення, знайти й затримати правопорушника, та зібрати фактичні дані, які можуть стати доказами його вини з метою направлення до суду, а збройні сили України основним завданням є знищення противника.

За допомогою БпЛА на блокпосту може здійснюватись:

- спостереження яке забезпечує огляд території блокпоста та підступи до нього;
- для попередження поліцейських, які виконують завдання щодо охорони та оборони блокпоста про несанкціоноване проникнення через периметр та недопущення проникнення бойовиків незаконних збройних

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СПІАНУ

формувань, диверсійно-розвідувальних груп і інших злочинних елементів у визначені смуги (райони);

- для негайного реагування поліцейських при виявленні незаконних збройних формувань і диверсійно-розвідувальних груп та недопущення несподіваного нападу наземного противника, проникнення його розвідки та забезпечення часу й вигідних умов для розгортання й вступу в бій;

- діяльність підрозділів поліції щодо забезпечення підвищення безпеки життєдіяльності поліцейських;

- надає можливість здійснювати своєчасний та якісний моніторинг оперативності виконання складних завдань;

- розширяє спектр реагування на різні інциденти за дуже короткий час та оперативно управляти наземними нарядами поліції;

- надає можливість старшому блокпосту об'єктивно оцінювати ситуацію і оперативно приймати рішення щодо управління силами і засобами поліції для подальших необхідних заходів (припинення правопорушень, затримання або ліквідація);

- веденням безперервної розвідки на підступах до блокпосту, своєчасним виявленням підготовки бойовиків до нападу, встановленням його угруповання й можливого характеру дій; активними й рішучими діями, широким маневром вогнем, силами й засобами на напрямках, де виникає загроза, і проведенням рішучих контратак; стійким і безперервним управлінням; всебічним забезпеченням бойових дій; швидким відновленням порушеної оборони;

- при отриманні сигналу від БПЛА про загрозу нападу на блокпост начальник наряду організовує кругову оборону, доповідає про обстановку керівництву, висилає підкріплення, уживає необхідних заходів для відбиття нападу на блокпост.

Зазначемо, що заходи тривають, перш за все, аби упередити злочинним діянням та не допустити будь-яких провокацій, нестандартних ситуацій, в тому числі нападу на блокпост.

Варто погодитися, що технологія БПЛА і камер дозволяє старшому блокпосту мати більше інформації та своєчасно реагувати на зміну оперативної ситуації в районі розташування блок-посту. БПЛА також дозволяють більш повно оцінити місця розташування блокпосту, щоб допомогти зрозуміти подію для кожного інциденту. У випадках з озброєними бандитами, БПЛА може спостерігати загрози із безпечного місця, дозволяючи поліцейським на місці діяти з більшою безпекою, надає поліцейським інструменти, необхідні для належного реагування на надзвичайні ситуації, коли ситуаційна обізнаність є ключовою, що покращить роботу та збільшить її ефективність поліцейських на блокпосту.

Переваги і специфічні якості комплексів з БПЛА передбачують їх роль як високомобільного і ефективного компонента технічних засобів охорони, здатного в короткі терміни не тільки збирати достовірну розвідувальну інформацію, а і вести виявлення правопорушника чи іншої загрози, для

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ ПУБЛІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

прийняття вчасного і ефективного рішення щодо її ліквідації чи оперативного прийняття рішень з дій наряду поліції на блокпосту.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію, Положення про патрульну службу МВС, Положення про Національну поліцію: чинне законодавство станом на 10 лист. 2015 р.: (офіц. текст).-К.: Паливода А.В., 2105.-104 с. – (Закони України).

2. Спеціальна техніка: основні поняття, терміни та визначення: [навчальний посібник] /М.В.Кобець, Б.В.Жуков, П.П. Артеменко, В.А.Кудіної.-К.: “Аванпост — Прим”,2013.

3. Застосування засобів і матеріалів відеозапису у процесуальній діяльності правоохоронних органів: Навч. Посібник. – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2005. – 120 с.

4. Національна поліція /поліція для суспільства [Електронийресурс]– Режимдоступу:<https://kv.npu.gov.ua/uk/>.

5. Повітряний кодекс України: Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 48-49, ст.536.

6. Про затвердження Авіаційних правил України, частина 47 «Правила реєстрації цивільних повітряних суден в Україні», Наказ № 636 від 25.10.2012 р. Міністерство інфраструктури України. [Електроний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1926-12>.

7. Положення про використання повітряного простору України: Кабінет Міністрів України затверджено постановою від 29.03.2002 р. № 401. [Електроний ресурс] –Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/401-2002>.

8. Правила польотів цивільних повітряних суден у повітряному просторі України: Міністерство інфраструктури України Наказ від 28.10.2011 р.№478.[Електронийресурс].Режимдоступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1>.

9. Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 р.: дата приєднання України – 10.08.1992 р., набуття чинності для України – 09.09.1992 р. [Електроний ресурс] – Режим доступу:

10. Міністерство інфраструктури України ДП ОПР України[Електронийресурс].Режимдоступу:<http://uksatse.ua/.index.phpact=Part&CODE=248&id=31&hl=%E1>.

11. Науково – практичний коментар Кримінального кодексу України від 05 квітня 2001 року / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка.- К.: Каннон, 2001 – 1104 с.

12. Рекомендації власникам безпілотних літальних апаратів від 19.08.2016 р. Державна авіаційна служба України. [Електроний ресурс] – Режим доступу: <http://www.aviation.com.ua/news/40296/>.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

13. Проект «Концепції положення та процедур із забезпечення безпеки польотів повітряних суден авіації загального призначення, спортивних, аматорських та БЛА» [Електроний ресурс] Режим доступу: http://search.ligazako.n.ua/1_doc2.nsf/link1/NT2369.html.

14. Використання безпілотних літальних комплексів у правоохоронній діяльності: аналіт. огляд / [Ю.Ю. Орлов, Г.Ю. Репін, В.В. Арешонков та ін.]; за заг. Ред. Ю.Ю. Орлова — К.: ДОТЗ МВС України, 2013.-152с.

Ромашева Юлія Іванівна
курсант 4-го курсу ННІ №1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Бакутін Є.І.**
старший викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ № 3

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ КОМЕНДАНСЬКОЇ ГОДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Національна поліція України в складі єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного, природного та іншого характеру є функціональною підсистемою охорони публічного порядку, покликаною залучати свої сили і засоби до дій в умовах надзвичайної ситуації та при ліквідації її наслідків у мирний час та в особливий період. Окрім того, поліція сприяє забезпеченню правового режиму воєнного стану у разі їх оголошення на всій території України або в окремій місцевості. Наразі, основним законодавчим актом, який регулює суспільні відносини у сфері захисту населення від надзвичайних ситуацій є Кодекс цивільного захисту України, який був ухвалений Верховною Радою України 2 жовтня 2012 року, а також Конституція України, акти Президента України та Кабінету Міністрів України, інші закони України [1, с. 8].

Статтею 8 Закону України "Про правовий режим воєнного стану" № 389 від 12.05.2015 року закріплено заходи правового режиму воєнного стану, серед яких передбачена можливість запроваджувати у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, комендантську годину (заборону перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень) [2].

На виконання зазначеного Закону Кабінетом міністрів України було прийнято постанову від 08.07.2020 № 573 «Порядок запровадження та здійснення деяких заходів правового режиму воєнного стану», якою затверджено Порядок здійснення заходів під час запровадження комендантської години та встановлення спеціального режиму світломаскування в окремих місцевостях, де введено воєнний стан [3].

Відповідно до п. 4 Положення запровадження комендантської години здійснюється лише за наявності реальної загрози життю і безпеці осіб,